

Input WO=MEN Emancipatienota 2025-2027

WO=MEN Dutch Genderplatform biedt namens het ledenplatform onze aanbevelingen voor de Emancipatienota 2025-2027. Overkoepelend zijn onze belangrijkste aanbevelingen:

1. Bestrijd de groeiende anti-rechten en anti-genderbeweging in Nederland
2. Blijf staan voor taal en inzet op gendergelijkheid, vrouwenrechten en LHBTIQ+ rechten
3. Behoud de Nederlandse voortrekkersrol op emancipatie in internationale gremia en de belangrijke samenwerking tussen de Nederlandse overheid en maatschappelijk middenveld
4. Integreer nationaal emancipatie- en klimaatbeleid
5. Implementeer de Vrouwen, Vrede en Veiligheid-agenda in Nederland

Over WO=MEN Dutch Gender Platform

Ruim 60 organisaties en 125 professionals zijn verbonden aan WO=MEN Dutch Gender Platform. Dit zijn onder meer ontwikkelingsorganisaties, vrouwenrechtenorganisaties, vredesorganisaties, vakbonden en ondernemers. Samen werken we aan een rechtvaardige wereld waarin gendergelijkheid en de rechten van vrouwen en meiden worden gerespecteerd.

1. Bestrijd de groeiende anti-rechten en anti-gender-beweging in Nederland

In 2030 is er mogelijk minder gendergelijkheid in plaats van meer, waarschuwen onderzoekers van de in 2024 gepubliceerde SDG Gender Index. Wereldwijd zien we een tendens waarbij gelijke rechten onder druk staan. Autocratische, repressieve en ultraconservatieve bewegingen winnen aan invloed. Deze bewegingen zijn, vanuit verschillende landen en achtergronden, steeds beter georganiseerd en weten elkaar steeds beter te vinden. Ze zijn vijandig tegenover allerlei groepen in een gemarginaliseerde positie en ageren juist tegen gendergelijkheid, vrouwenrechten en LHBTIQ+ rechten. Ze verheerlijken traditionele rolpatronen en stereotypen die ongelijkheden tussen vrouwen, mannen en queerpersonen in stand houden en zetten een ultraconservatief, autoritair en misogyn (gebaseerd op vrouwenhaat) manbeeld in. Ook voor politieke doeleinden. En dat is slecht nieuws voor iedereen, want dit beeld is tevens antidemocratisch.

De gevolgen daarvan zien we nu gebeuren met een opeenvolging van maatregelen die juist het maatschappelijk middenveld treft dat opkomt voor gendergelijkheid en mensenrechten, inclusief vrouwenrechten en LHBTIQ+ rechten:

1. **Taal en inzet** op gendergelijkheid, vrouwenrechten en LHBTIQ+ rechten worden verdacht gemaakt en vervolgens geschrapt. Het bespreken van deze thema's wordt als het ware taboe gemaakt. Dit zie je nu duidelijk in de VS waar woorden als 'gender', 'gelijkheid', 'intersectionaliteit' en zelfs 'vrouwen' zijn aangemerkt door overheidsinstanties als woorden om te vermijden. In Hongarije zijn in 2021 door anti-LHBTIQ+ wetgeving boeken en films met seksuele inhoud die niet heteroseksueel is verboden.
2. Overheden herijken hun prioriteiten en beperken de **(financiële) steun** aan organisaties die voor mensenrechten opkomen, waaronder gendergelijkheid, vrouwenrechten en LHBTIQ+ rechten, en op deze thema's hun eigen overheid ter verantwoording proberen te roepen.
3. Het **demonstratierecht** wordt ter discussie gesteld en ingeperkt. Zo werd in maart 2025 nog in Hongarije de Pride-mars verboden.

Een herkenbare tendens: Nederland staat weliswaar op plek 7 van de SDG Gender Index, maar stagneert al sinds 2015. En in 2024 bleef Nederland voor de derde keer op rij steken op plaats 28 van de Global Gender Gap Index. Op onder meer arbeidsparticipatie, inkomensongelijkheid en de politieke invloed van vrouwen heeft Nederland nog flinke slagen te maken.

De urgentie is groot, omdat in toenemende mate maatschappelijke organisaties in Nederland met bovengenoemde maatregelen, die vanuit de anti-rechten en anti-genderbeweging komen, te maken hebben. Organisaties die opkomen voor het recht op goede toegang tot abortus en seksuele voorlichting, moeten hun kantoren en evenementen **beveiligen**. Van diverse organisaties wordt de ANBI-status (politiek) ter discussie gesteld. SLAPP-zaken (Strategische Rechtszaken tegen Publieke Participatie) worden aangespannen om kritische stemmen, zoals journalisten, activisten en maatschappelijke organisaties, te intimideren. Dit heeft zelfcensuur, een vermindering van het publieke debat en groeiende ongelijke machtsverhoudingen tot gevolg. Transpersonen worden via desinformatie tot vijand gemaakt, simpelweg om wie ze zijn. Vrouwelijke mensenrechtenverdedigers, wetenschappers, politici en journalisten - evenals mannen die staan voor gendergelijkheid - worden doelbewust ongeloofwaardig gemaakt, aangevallen in traditionele en op sociale media en bedreigd zodat zij zelfcensuur gaan toepassen, wegblijven van (sociale) media, en uit de politiek vertrekken. Dit gebeurt nu, in Nederland.

Aanbevelingen

- Neem in de Emancipatienota expliciet op dat maatschappelijke organisaties en individuen die werken op gendergelijkheid, vrouwenrechten en LHBTIQ+ rechten politiek en financieel blijvend en onvoorwaardelijk gesteund worden. Deze organisaties en personen staan in de frontlinies van de verdediging van onze democratische, op mensenrechten gestoelde normen en waarden. Zij zijn daarmee een belangrijke strategische samenwerkingspartner en tegelijkertijd maatschappelijke waakhond. Waarbij het

maatschappelijk middenveld zeker begrijpt dat rollen soms schuren. Maar zo houden we elkaar wederkerig scherp en onderhouden we een constructief, sterk bondgenootschap. Zet daarom een alliantieconstructie met minstens dezelfde onderliggende financiering voort. Zorg hierbij wel dat ook kleinere en pas opgerichte organisaties beter toegang krijgen tot financiële steun.

- Benoem in de Emancipatienota expliciet dat het kabinet in Nederland (én in Europa) stevig zal opgetreden tegen de groeiende aanvallen op vrouwelijke mensenrechtenverdedigers, wetenschappers, politici en journalisten - evenals mannen die staan voor gendergelijkheid. Maak ook duidelijk in de nota dat het kabinet zich afzet tegen het bagatelliseren door maatschappelijke groeperingen, politici en/of politieke bestuurders van de toenemende intimidatie en dreigementen.
- Neem in de Emancipatienota expliciet de rol en kansen op die mannenemancipatie biedt om de anti-genderbeweging en het daaruit voorkomende ultraconservatieve, autoritaire en misogyne manbeeld te bestrijden. Mannenemancipatie richt zich juist op het promoten van zorgzame mannelijkheid, als bijdrage aan de emancipatie van vrouwen en LHBTIQ+ personen, evenals de bevrijding van mannen uit ongelijkheid in stand houdende traditionele rolpatronen en stereotypen. Door als overheid in samenwerking met maatschappelijke organisaties steviger in te zetten op mannenemancipatie, creëren we meer bekendheid en bewustwording over hoe mannen beter kunnen bijdragen aan én profiteren van meer gendergelijkheid.
- Heb in de Emancipatienota oog voor de veiligheid en het betrekken van sekswerkers. Sekswerkers zijn in Nederland jarenlang buiten emancipatiebeleid gehouden terwijl deze groep van met name vrouwen en trans personen structureel wordt gestigmatiseerd en gediscrimineerd en als een kanarie in de kolenmijn fungeert als het gaat over de impact van anti-gender ontwikkelingen.
- Zet vanuit de coördinerende rol op emancipatie in op ratificatie en effectieve implementatie van het verdrag nr. 190 betreffende de uitbanning van geweld en intimidatie in de wereld van werk van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO). Dit is het eerste internationale verdrag dat gendergerelateerd geweld en intimidatie op de werkvloer aanpakt. Het is belangrijk dat hierbij de lacunes tussen het verdrag en de huidige wet- en regelgeving in Nederland worden aangepakt. In juni 2022 kondigde de minister van SZW aan ILO 190 te willen ratificeren, in aanvulling op andere kabinetsmaatregelen ter voorkoming van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag. In maart 2023 werd gewerkt aan een goedkeuringswetvoorstel voor de bekrachtiging van ILO 190. Ondanks deze stappen heeft Nederland nog steeds niet geratificeerd.

2. Blijf staan voor taal en inzet op gendergelijkheid, vrouwenrechten en LHBTIQ+ rechten

Nederland kent een sterke reputatie als land dat democratische waarden en internationaal recht koestert, bevordert en zich opstelt als een serieuze internationale speler. Het kabinet Schoof zegt te staan voor goed bestuur en het naleven van bindende internationale en verdragsrechtelijke verplichtingen. Gendergelijkheid en vrouwenrechten zijn juridisch verankerd in een groot aantal internationale afspraken en wetten, waar ook Nederland zich aan heeft gecommitteerd. Hieronder een niet-uitputtende lijst:

Wereldwijde verdragen en afspraken:

- Handvest van de Verenigde Naties (VN), 1948
- Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens (UVRM), 1948
- VN Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (VN-Vrouwenverdrag, oftewel CEDAW), 1979
- VN Verklaring inzake uitbanning van geweld tegen vrouwen, 1993
- Beijing Verklaring en Platform voor Actie, 1995 en opeenvolgende VN Commission on the Status of Women (CSW) Agreed Conclusions
- VN Veiligheidsraad Resolutie 1325 inzake Vrouwen, Vrede en Veiligheid, 2000
- VN Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, 2007

Europese verdragen, wetten en afspraken:

- Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, 1950
- Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie, 2000
- Richtlijn (EU) 2006/54 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van mannen en vrouwen in arbeid en beroep, 2006
- Verdrag betreffende de Europese Unie, (VEU), 2007
- Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (VWEU), 2007
- Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (Istanbul Conventie), 2011
- Richtlijn (EU) 2022/2381 betreffende genderevenwicht in raden van bestuur, 2022
- Richtlijn (EU) 2023/970 betreffende loon transparantie, 2023
- Richtlijn (EU) 2024/1385 betreffende bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld, 2024

Het kabinet Schoof heeft sinds diens aantreden in verschillende brieven en andere beleidsdocumenten inmiddels taal en inzet op gendergelijkheid en LHBTIQ+ rechten afgezwakt of helemaal geschrapt.¹ In de Kamerbrief Emancipatie van Staatssecretaris Paul van 18 november 2024 komt niet één keer het woord gender voor. Hiermee keert het kabinet internationaal afgesproken juridische bewoordingen de rug toe en dreigt zelf lang bevochten internationale afspraken te ondermijnen.

Het **afzwakken van taal**, bijvoorbeeld door het woord ‘gender’ niet meer te gebruiken of vrouwen niet expliciet te noemen, is een eerste stap op een glijdende schaal waarin grote groepen mensen in hun diversiteit niet meer worden erkend in (politieke) besluitvorming en beleid. Het kabinet geeft zo het signaal af dat het niet geeft om de positie van vrouwen en LHBTIQ’ers. Het is nota bene hun eigen overheid die groepen en individuen die al in een kwetsbare positie zitten, nog verder marginaliseert en daarmee de wettelijk kaders niet als uitgangspunt hanteert. Dit terwijl de politiek er ook voor hen moet zijn, want ook deze burgers verdienen een betrouwbare overheid die pal voor hun rechten staat en hen beschermt.

Aanbevelingen

- Taal doet ertoe. Door internationaal én door Nederland erkende (juridische) taal op gendergelijkheid, vrouwenrechten en LHBTIQ+ rechten uit ons beleid te schrappen wordt achteruitgang onvermijdelijk. Wij bevelen daarom aan: neem expliciet in de nieuwe Emancipatienota op dat het kabinet bindende internationale en verdragsrechtelijke verplichtingen, richtlijnen en afspraken nakomt zowel in afgesproken juridische taal als inzet op gendergelijkheid, vrouwenrechten en LHBTIQ+ rechten.
- Emancipatie betreft een breed maatschappelijk thema dat om gezamenlijk gedragen verantwoordelijkheid vraagt van alle bewindslieden en hun respectievelijke departementen. Blijf als coördinerend ministerie op emancipatie andere ministeries wijzen op hun verplichtingen uit internationale verdragen. Maak hier voldoende capaciteit voor vrij voor een meer gecoördineerde implementatie en uitvoering van deze internationale verplichtingen, verdragen en afspraken.

¹ Zie antwoorden en beslisnota op vragen van het Kamerlid Dobbe over het bericht dat in Gambia genitale verminking weer legaal dreigt te worden: <https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=2024D30428> & <https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=2024D30429> en antwoorden en beslisnota op vragen van het Kamerlid Boswijk over de Ukraine Recovery Conference en de Oekraïense State Emergency Services: <https://www.tweedekamer.nl/downloads/document>

3. Behoud de Nederlandse voortrekkersrol op emancipatie in internationale gremia en de belangrijke samenwerking tussen de Nederlandse overheid en maatschappelijk middenveld

Nederland staat al jaren bekend als voortrekker als het gaat om het beschermen en bevorderen van gendergelijkheid, vrouwenrechten en LHBTIQ+ rechten in internationale processen. Denk bijvoorbeeld aan het [Nederlandse initiatief om SheDecides op te richten](#) in reactie op de drastische bezuinigingen van de Verenigde Staten, onder de vorige Trump administratie, op organisaties die zich op enigerwijze bezighielden met onder andere de toegang tot veilige abortus.

Via strategische partnerschappen, samenwerkingen met het Nederlandse maatschappelijk middenveld en maatschappelijke organisaties in het mondiale Zuiden, heeft Nederland een belangrijke bijdrage geleverd aan het politiek en financieel steunen van initiatieven door en voor vrouwen en meiden en LHBTIQ+ organisaties. Dankzij Nederlandse steun zijn hun mogelijkheden vergroot om actief deel te nemen aan politieke besluitvorming in internationale processen, om van elkaar te leren en om op te komen voor hun rechten en vrijheden. Deze **samenwerkingsverbanden** zijn weliswaar onderdeel van het Nederlandse brede buitenlandbeleid, het ministerie van OCW coördineert met het ministerie BZ de inzet van Nederland voor het bereiken en behouden van gendergelijkheid, SRGR en LHBTIQ+ rechten in de EU en de afzonderlijke lidstaten. Zo heeft Nederland de afgelopen jaren succesvol een strategie uitgerold om op meer consistente wijze proactief deze rechten te beschermen en om tegelijkertijd weerstand te bieden aan ondermijnende krachten op [Europees](#) en mondiaal niveau.

Het ministerie van OCW heeft jaarlijks de leiding over de Nederlandse overheidsdelegatie tijdens de VN Commissie voor de Status van Vrouwen (CSW). Aan de overheidsdelegatie neemt altijd een **NGO-vertegenwoordiger** als inhoudelijke expert deel. Sinds 2024 is hier ook een jongerenvertegenwoordiger, geselecteerd door de Nederlandse Jeugdraad (NJR) aan toegevoegd. WO=MEN Dutch Gender Platform coördineert de selectie van de NGO-vertegenwoordiger en biedt allerhande ondersteuning in de opmaat naar en tijdens de CSW. Ook zijn er diverse momenten waarop de CSW overheidsdelegatie om tafel gaat met maatschappelijk middenveld om kennis en inzichten te delen en waar mogelijk samen te werken. Door veel landen én maatschappelijke organisaties wordt dit model gezien als een voorbeeld voor anderen om te volgen. Daarnaast krijgt een VN Vrouwenvertegenwoordiger, gekozen door de Nederlandse Vrouwenraad (NVR), bij de jaarlijkse Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (AVVN) spreektijd toebedeeld om een boodschap vanuit maatschappelijk middenveld te delen.

De implementatie van **internationale verdragen** zoals het VN-Vrouwenverdrag (CEDAW) en de Istanbul Conventie wordt gemonitord door diverse maatschappelijke organisaties. Deze werken voor een groot deel samen in het Netwerk VN-Vrouwenverdrag. Vanuit dit netwerk worden schaduwrapportages samengesteld met aanbevelingen voor de Nederlandse regering om de afspraken beter na te komen. En natuurlijk hebben andere belangrijke internationale verdragen en afspraken waar Nederland zich aan heeft gecommitteerd, zoals het VN Verdrag Handicap, ook belangrijke gendercomponenten. [VN Verdrag Handicap artikel 29](#) richt zich bijvoorbeeld op participatie in het politieke en publieke domein.

Aanbevelingen

- De ministeries van OCW en BZ hebben belangrijke ervaring opgebouwd met het steunen en betrekken van maatschappelijk middenveld bij internationale processen als CEDAW en de CSW. Dit leidt tot bredere betrokkenheid en betere resultaten, ook voor Nederland. Blijf het maatschappelijk middenveld in Nederland actief betrekken en ondersteunen om actief betrokken te kunnen zijn in de overheidsdelegatie voor de CSW en bij alle internationale processen over gendergelijkheid, vrouwenrechten en LHBTIQ+ rechten.
- Draag actief bij aan grotere bekendheid in Nederland van de internationale afspraken waar Nederland zich toe heeft gecommitteerd. Promoot expliciet SDG 5, de Beijing Verklaring, de Istanbul Conventie en de jaarlijkse

uitkomsten van de CSW. Eerder behaalde successen moeten we blijven beschermen en waarborgen. Bredere bekendheid en begrip is hierbij van groot belang.

- Volg de aanbevelingen uit schaduwrapportages, zoals voor CEDAW, voor het VN Verdrag Handicap en voor de Istanbul Conventie, op en rapporteer hierover aan de Tweede Kamer en het brede publiek.
- Het is cruciaal dat we op Europees niveau niet terugzakken naar de rode lijnen omtrent gendergelijkheid, vrouwenrechten en LHBTIQ+ rechten, maar juist compromisloos blijven strijden voor progressieve vooruitgang op gelijke rechten en kansen, conform onze wettelijke kaders en de internationale verdragen, afspraken en richtlijnen waar Nederland zich aan heeft gecommitteerd.
- Blijf in VN verband en binnen de Raad van Europa de kenmerkende Nederlandse voorvechter op gendergelijkheid, vrouwenrechten en LHBTIQ+ rechten. Blijf actief bijdragen aan de UN LGBTI Core Group en de Equal Rights Coalition en ga door met het steunen van het mandaat van de UN Independent Expert on Sexual Orientation en Gender Identity.

4. Integreer nationaal emancipatie- en klimaatbeleid

Vrouwen en meiden in al hun diversiteit worden onevenredig hard en op specifieke manieren geraakt door de klimaatcrisis. Dit geldt ook voor de LHBTIQ+ gemeenschap en andere groepen in een gemarginaliseerde positie, zoals bijvoorbeeld mensen die in armoede leven of met een handicap. Schrikbarende cijfers tonen dit aan: in het ergste scenario zullen maar liefst 158 miljoen méér vrouwen en meiden halverwege deze eeuw door de klimaatcrisis in armoede belanden. Ter vergelijking: bij mannen en jongens zijn dat er 16 miljoen minder. Ook in Nederland worden vrouwen harder getroffen door energiearmoede dan mannen, zoals wordt bevestigd in het Nederlandse Klimaatplan 2025-2035. Daarnaast was het grootste gedeelte van de 469 hittedoden in de zomer van 2022 in Nederland, vrouw. Dit is niet alleen onrechtvaardig, de voortdurende genderongelijkheid is ook een gemiste kans om de klimaatcrisis effectief aan te pakken.

Het structureel betrekken van vrouwen in besluitvorming is bewezen relevant voor meer inzet en resultaat op het terrein van klimaat. Helaas zitten er door ongelijke machtsverhoudingen nog steeds maar mondjesmaat vrouwen aan de tafels waar besluitvorming over klimaat plaatsvindt. De groepen die het hardst geraakt worden door de klimaatcrisis worden het minst gehoord en het minst betrokken bij de oplossing. Uit statistieken van Alliantie Politica blijkt dat de Nederlandse volksvertegenwoordiging nog steeds niet in balans is. Momenteel zijn slechts 56 van de 150 Tweede Kamerleden vrouw. Terwijl onderzoek aantoont dat vrouwen in besluitvormingsposities meer oog hebben voor de noden van kinderen, ouderen en mensen met een handicap. Niet zo gek natuurlijk: door gendernormen zijn vrouwen vaak hoofdvantwoordelijk voor de zorg voor deze groepen. Ook daarom is het belangrijk dat hun stem gehoord en meegenomen wordt in beleidsvorming.

Daarnaast zijn vrouwen in Nederland ondervertegenwoordigd in de energiesector met betrekking tot **klimaatberoepen**. De deelname van vrouwen in deze sector ligt momenteel op 22%. Voor een effectieve energietransitie is meer diversiteit in de sector noodzakelijk zodat interventies beter aansluiten bij de verschillende noden en behoeften van de gehele samenleving. Om huishoudens te stimuleren om te investeren in de energietransitie, zoals warmtepompen, is inzicht in de mogelijkheden, bestedingspatronen en behoeften van verschillende burgers cruciaal. Erkennen dat veel alleenwonende vrouwen een lager inkomen hebben, oververtegenwoordigd zijn in (sociale) huurwoningen en een grote (mantel)zorgtaak hebben dan alleenwonende mannen is essentieel. Inclusief oog hebben voor structureel buitengesloten groepen, zoals vrouwen die vluchteling zijn, in armoede leven of een handicap hebben.

Er zijn in Nederland nog geen onderzoeken uitgevoerd op basis van **gender uitgesplitste data** in relatie tot de kwetsbaarheid voor de effecten van de klimaatcrisis. Het verzamelen, analyseren en toepassen van genderstatistieken en genderanalyses zijn noodzakelijk om de onderliggende oorzaken van de onevenredige negatieve gevolgen van de klimaatcrisis op vrouwen en meiden aan te pakken. De overstromingen in Limburg in 2021 laten zien dat vooral oudere

vrouwen hard geraakt werden en moeite hadden om compensatie via verzekeringen en overheden aan te vragen, onder andere vanwege digitale geletterdheid en gebrek aan ondersteuning.

Tot slot, Nederland heeft zich niet alleen gecommitteerd aan internationaal afgesproken doelen voor het bevorderen van vrouwenrechten en gendergelijkheid², maar ook klimaat³. Nederland vervult hierbij al jaren een belangrijk rol om bij VN-klimaattoppen aandacht te vragen voor gender. Helaas bieden internationale en Europese verdragen wel aanknopingspunten, maar blijven de implementatie en monitoring van deze afspraken vaak achter. Zo ontbreekt bijvoorbeeld in Nederland de **samenhang tussen gendergelijkheid en klimaatbeleid**, wat blijkt uit het niet noemen van dit onderwerp in het National Energy and Climate Plan (NECP). Het Klimaatakkoord van 239 pagina's wat daarvoor de basis is, noemt vrouwen slechts één keer gerelateerd aan arbeidsdeelname in groene banen.

Aanbevelingen

- Zorg ervoor dat vrouwen en groepen in een gemarginaliseerde positie betekenisvol deel kunnen nemen aan besluitvorming in het Nederlands klimaatbeleid en programma's. De gelijkwaardige deelname van vrouwen in besluitvormingsprocessen en leiderschapsstructuren draagt bij aan het vinden van effectieve oplossingen en het behalen van ambitieuze doelen op het terrein van klimaat.
- Zorg ervoor dat vrouwen in al hun diversiteit in Nederland gelijkwaardig vertegenwoordigd zijn in de energietransitie. Dit vereist onder andere sterk techniekonderwijs en het stimuleren van meiden in technische opleidingen.
- Investeer in het verzamelen van gender uitgesplitste data en het uitvoeren van genderanalyses, met expliciete aandacht voor intersectionele aspecten. Het is belangrijk dat verschillende ongelijkheden met betrekking tot behoeften, kansen en situaties van alle vrouwen en meiden meegenomen worden, waaronder inkomen en leeftijd. Zorg bij het verzamelen van data dat privacy en mensenrechten gewaarborgd blijven.
- Zorg ervoor dat klimaatbeleid op verschillende niveaus elkaar versterkt. Stroomlijn nationale klimaatplannen met internationale akkoorden en versterk lokale initiatieven en regionale samenwerking met nationaal beleid en financiering.

² Zie vorige sectie 'Overkoepelende thema's 'Blijf staan voor taal en inzet op gendergelijkheid, vrouwenrechten en LHBTIQ+ rechten'.

³ Nederland heeft vanaf 1992 verschillende internationale afspraken ondertekend om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen en rapporteert daarover. In 2015 werd met het VN Klimaatakkoord van Parijs afgesproken om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5 graad Celsius. De Europese Green Deal en de klimaatwet leggen vast dat Europa in 2050 klimaatneutraal is. Op nationaal niveau zijn er ook afspraken gemaakt, zoals in het Klimaatakkoord.

5. Implementeer de Vrouwen, Vrede en Veiligheid-agenda in Nederland

Met [de verlenging](#) van het **vierde Nationaal Actieplan** rond Vrouwen, Vrede en Veiligheid (NAP 1325- IV) tot en met 2027, heeft het ministerie van OCW zich gecommitteerd bij te dragen aan verbeterde randvoorwaarden ten aanzien van de gelijke en betekenisvolle participatie van vrouwen en meiden in Nederland met een migratieachtergrond die conflicten hebben meegemaakt. Het ministerie van OCW neemt deel aan de Oversight Board van het NAP 1325-IV, draagt zorg voor het NAP 1325-IV-bestuur, een tweejaarlijkse rapportage en een gedeelde leeragenda inclusief bestuurlijk draagvlak en tijdige politieke betrokkenheid.

Aanbevelingen

- Implementeer NAP 1325-IV subdoel 1.1 en faciliteer in Nederland woonachtige vrouwen en meiden met een migratieachtergrond die conflicten hebben meegemaakt, bij het betekenisvol betrokken zijn bij beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering rond emancipatie en veiligheid. Ondersteun hen met kennis, capaciteit, middelen, logistieke ondersteuning en safe spaces, zodat zij hun kennis en ervaring in kunnen zetten voor de ondersteuning van vrouwen en meiden met een vergelijkbare achtergrond, en daartoe indien nodig hun eigen achterban kunnen consulteren.
- Faciliteer conform de toezeggingen in het NAP 1325-IV, uitwisseling en dialoog tussen vrouwengroepen en -netwerken. Heb oog voor het belang van sociaaleconomische en politieke empowerment van vrouwen en meiden met een migratieachtergrond, evenals toegang tot onderwijs, geestelijke gezondheidszorg en psychosociale steun, en seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR) als randvoorwaarden voor participatie.
- Steun en werk samen met mannen en jongens die ongelijke machtsrelaties en andere barrières voor de participatie van vrouwen en meiden, en gender non-conforme mensen (willen) aanpakken.
- Steun vrouwelijke mensenrechtenverdedigers en vredesactivisten die naar Nederland zijn gevlucht om hun emancipatie- en mensenrechtenwerk, ook in Nederlandse migrantengemeenschappen en daarbuiten, te

kunnen voortzetten. Zij nemen vaak een belangrijke rol op zich bij het organiseren en steunen van lokale hulp in (post) conflictgebieden. Bijvoorbeeld ten behoeve van landen als Colombia, Syrië, Afghanistan, Jemen en Soedan zetten zij zich in voor inclusieve vredesonderhandelingen en bestrijden zij belemmerende patriarchale systemen in de wederopbouw van een land. Met geweldloze vormen van verzet spelen zij een sleutelrol in democratische machtstransities.

- Bescherm mensenrechtenactivisten met een migratieachtergrond in Nederland. Zij maken veel bedreigingen, laster, intimidatie en geweld (ook online) mee, zowel vanuit het buitenland als in Nederland. Dit geweld is regelmatig genderspecifiek en neemt de vorm aan van seksueel geweld, seksuele intimidatie en fysiek geweld gericht aan vrouwelijke, transgender- en gender non-binaire activisten. Maak hierbij gebruik van een survivor-centered aanpak, waarbij de activist zelf centraal staat bij het identificeren van de behoeften en de nodige respons.
- Coördineer met het ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V) de veilige opvang en bescherming van vrouwen en meiden, inclusief LHBTIQ+ personen, in de asielprocedure en opvanglocaties ([subdoel 3.4 mede in relatie met 5.2 en 5.4](#)). Het structureel hanteren van een gender sensitieve benadering tijdens de asielprocedure en opvang zijn cruciaal. Zorg dat vrouwen en meiden zijn beschermd tegen geweld en dat ze niet in een afhankelijke, kwetsbare (verblijfs)positie terechtkomen. Aandachtspunten zijn juridische ondersteuning en de veiligheidssituatie binnen de asielprocedure en –opvang, specifiek bij de aanpak van mensenhandel en seksuele uitbuiting van minderjarigen, huiselijk geweld, femicide, genitale verminking en gedwongen huwelijken. Zet hiervoor met ervaringsdeskundigen, migranten- en vluchtelingenvrouwenorganisaties, en andere betrokken instanties, in op goede coördinatie en samenwerking. Dit kan bijvoorbeeld via een multi-stakeholderdialoog.

